

Powinności inżyniera budownictwa jako zawodu zaufania publicznego

**Dr hab. Irena Lipowicz
Prof. UKSW w Warszawie
17.10.2017**

Znaczenie problemu

Inżynier ma prawo i obowiązek:

- znać „standardy profesji” i utrzymywać je – aby jego wiedza i doświadczenie rzeczywiście służyły wszystkim.
- wymagać tego od innych inżynierów, aby korzystać z dobrodziejstw tytułu inżyniera na rynku – w tym reputacji, wypracowanej przez pokolenia.

Inżynierowie – zgrupowani w samorządzie – mają prawo do:

- tworzenia i aktualizowania „standardów profesji”.
- ochrony przed nieuczciwą konkurencją ze strony osób, które nie gwarantują dotrzymywania „standardów profesji”.

Powinności państwa wobec środowiska inżynierów

Państwo ma obowiązek:

- szanować konstytucyjną samodzielność samorządu zawodowego inżynierów art.17 Konstytucji RP
- otaczać opieką i wspierać wykonywanie zleconych zadań administracji publicznej przekazanych samorządowi
- sprawować nadzór nad samorządem zawodowym w ramach ustaw i wyłącznie w formach prawem przewidzianych
- aktualizować obowiązujące regulacje zgodnie z nowymi wyzwaniami technologicznymi, prawnymi i etycznymi
- chronić zawód zaufania publicznego

Konstytucja Art. 17.

Zasady tworzenia samorządów

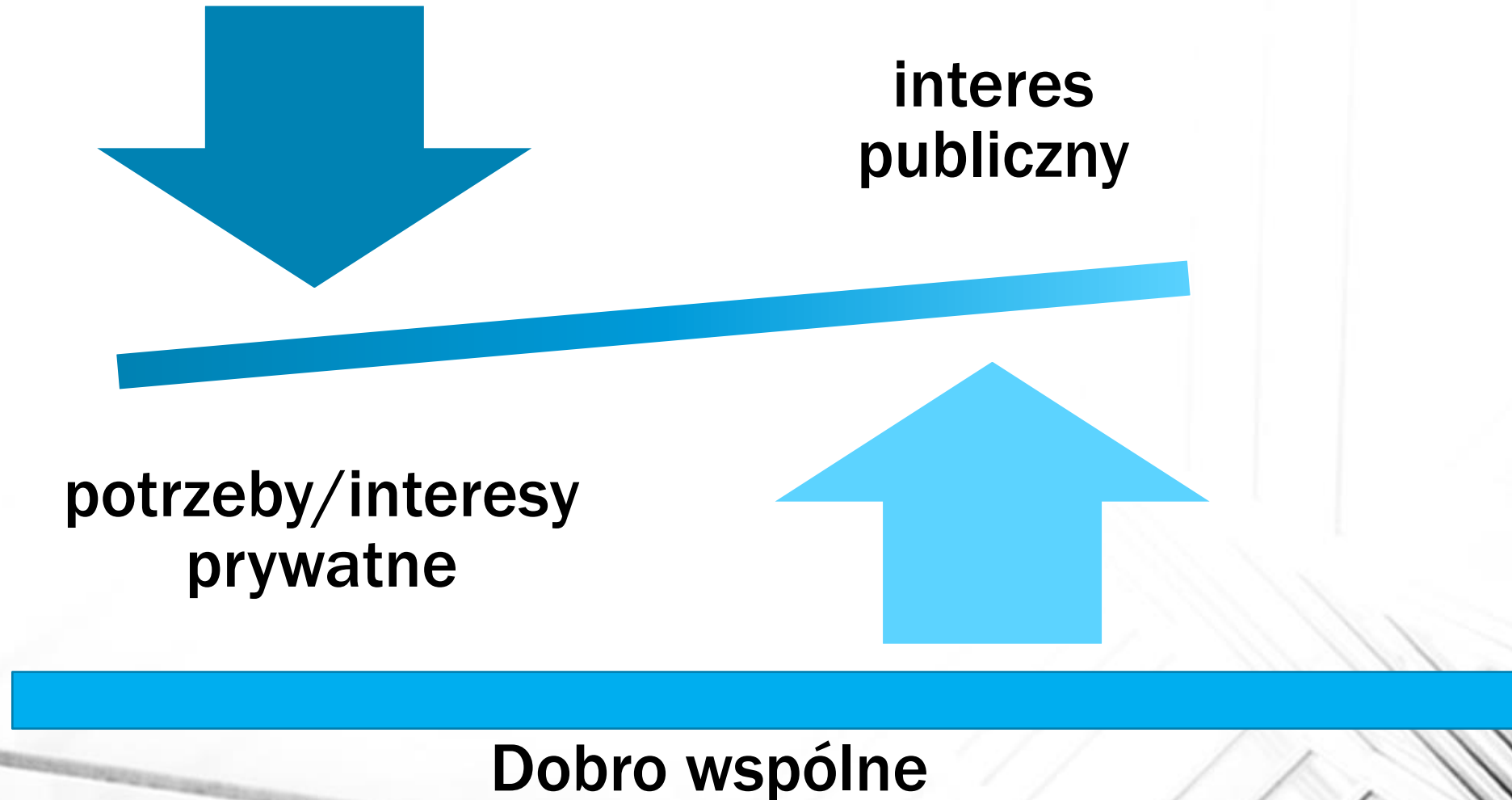
1. W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.
2. W drodze ustawy można tworzyć również inne rodzaje samorządu. Samorządy te nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej.

Znaczenie problemu

Brak reakcji samorządu na przypadek naruszenia „standardów profesji” może:

1. podważyć zaufanie do wszystkich członków samorządu i całego samorządu
2. skłonić posłów lub rząd do likwidacji albo ograniczenia samorządu i usprawiedliwić to przed opinią publiczną
3. skłonić organy UE do uznania samorządu w Polsce za **nieproporcjonalne** ograniczenie swobody przepływu osób i usług oraz barierę rozwoju Wspólnego Rynku (zob. przypis)

Skąd się bierze zanizanie „standardów profesji”?

Dlaczego „standardy profesji” bywają ignorowane lub naruszane?

- Presja wewnętrzna:
  - „Jesteśmy tylko słabymi ludźmi” (wygoda/apetyt/ignorancja)
- Presja zewnętrzna:
  - klienta
  - zwierzchnika służbowego
  - współpracowników
  - podwładnych
  - nierzetelnych kolegów-inżynierów i środowiska

Kontekst prawa administracyjnego

3 tezy

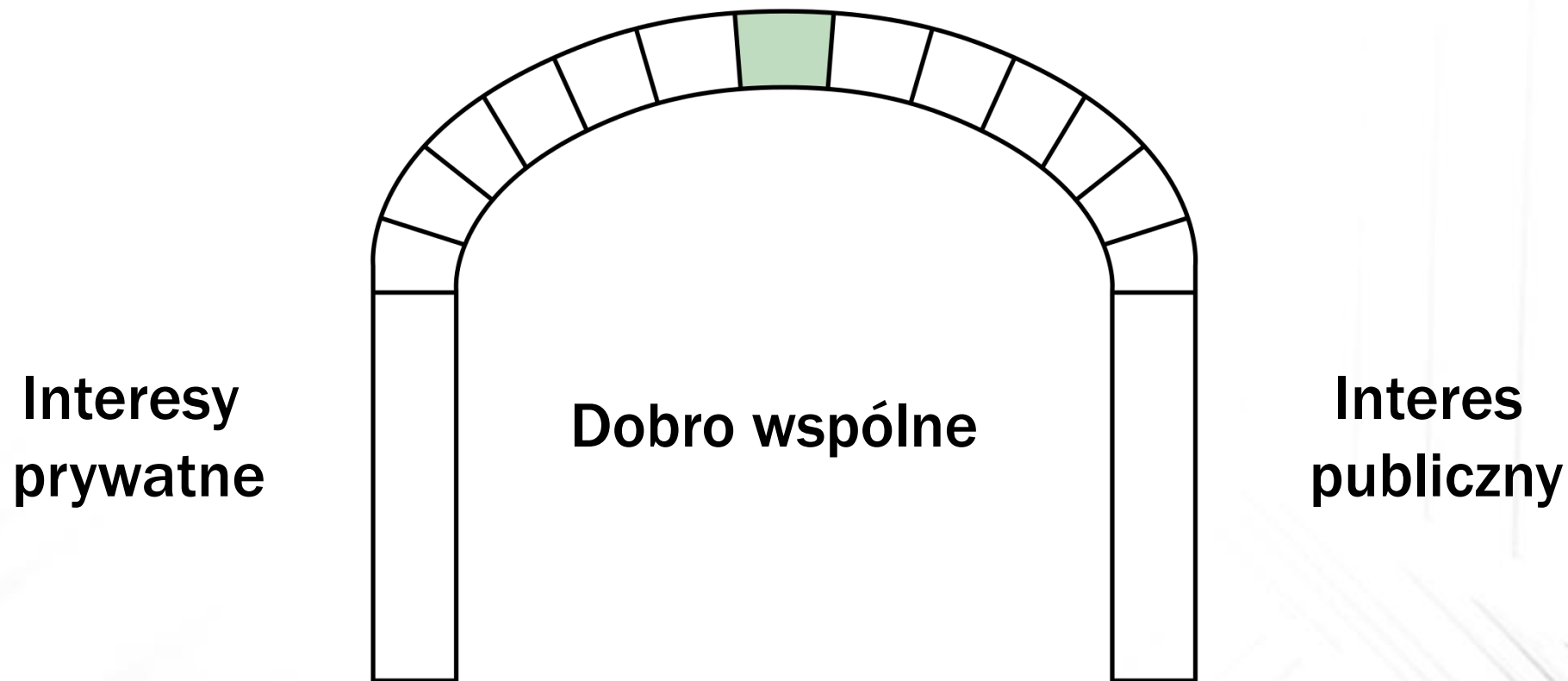

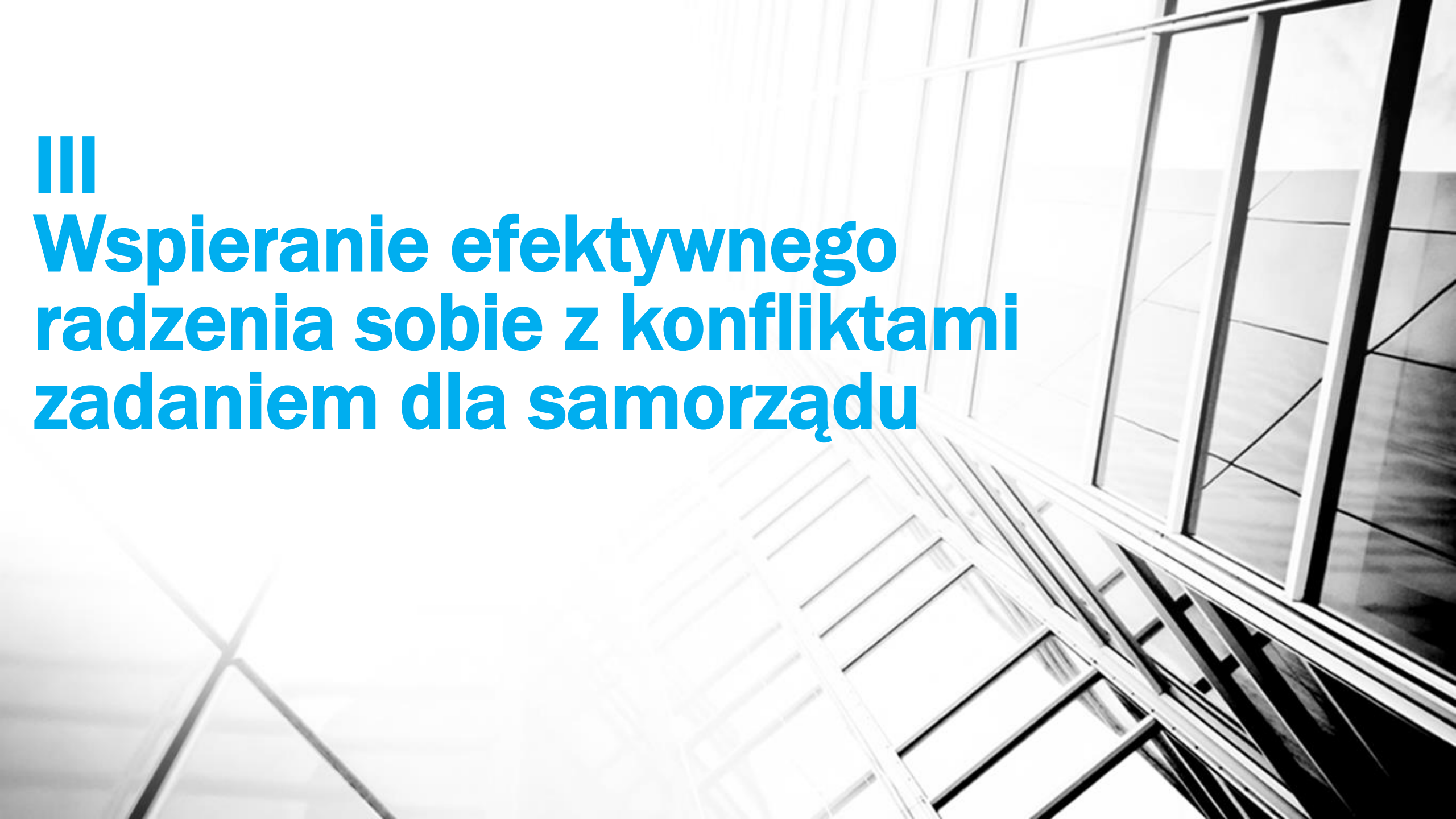
I Radzenie sobie z konfliktami kluczowym zadaniem inżyniera

II Radzenie sobie z konfliktami zwróceniem samorządności

Zwornik samorządności zawodowej

III Wspieranie efektywnego radzenia sobie z konfliktami zadaniem dla samorządu

Konflikty i style radzenia sobie z nimi

Konflikt = zderzenie

- Okoliczności faktyczne
- Strony i ich:
  - Wiedza
  - Emocje
  - Wartości
  - Przekonania i oceny
  - Pomysły
  - Postawy
- Zachowania stron, układające się w proces
- Okoliczności prawne: Prawne formy działania samorządu w sytuacji konfliktu

Klasyk teorii konfliktu

Mary Parker Follet

Konflikty nie są ani dobre, ani złe

Gdy źle do nich podejść

- dezintegrują

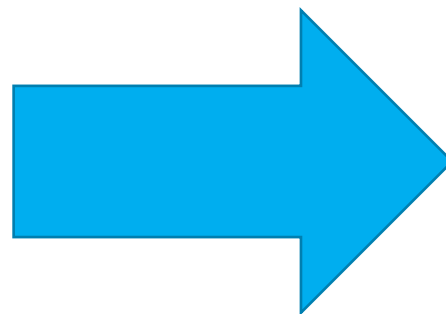
Gdy podejść do nich właściwie

- integrują, mobilizują i rozwijają

Ryzykowne style radzenia sobie z konfliktami:

1. Uległość
2. Unikanie
3. Bierny opór
4. Ekspresja emocjonalna
5. Próba dominacji
6. Dążenie do kompromisu

**W świetle prawa
administracyjnego**

Podjęcie integracyjne

Poszukiwanie rozwiązań obopólnie akceptowalnych etycznie i prawnie

1. „Miętko wobec człowieka i twardo wobec problemu
2. Docieranie do potrzeb, stojących za stanowiskami
3. Opracowanie jak najdłuższej listy rozwiązań na rozwiązanie
4. Uzgadnianie kryteriów dobrego rozwiązania
5. Wybór rozwiązania optymalnego dla wszystkich

Wsparcie samorządu zawodowego

-gdy brakuje wiedzy, energii i motywacji, warunków do konstruktywnej rozmowy, pomysłów na rozwiązania akceptowalne dla wszystkich...

-idea mediatorów wewnętrznych

-idea doradców etycznych

Gdy presja sięga granic wytrzymałości...

- Zamiast kogoś, kto stanie ze mną przeciwko drugiej stronie potrzebuję kogoś, kto stanie z nami po naszej stronie – rola samorządu zawodowego
- Warunki efektywnego wsparcia:
  - Dobrowolność
  - Neutralność
  - Bezstronność
  - Poufność
  - Wiedza, trening, doświadczenie
  - Autorytet

Wsparcie systemowe

- a) w organizacji
- b) w procesie inwestycyjno-budowlanym
- c) w samorządzie zawodowym

Wyzwania specyficzne dla branży

Systemowe zarządzanie konfliktami

- Gdy konflikty
  - powtarzają się i można je przewidywać
  - można szacować koszty ich niekonstruktywnego rozwiązania
- Rola procedury
  - zapobiegania
  - diagnozowania
  - rozwiązywania (w tym – wyboru optymalnej metody rozwiązywania)
- Środowisko wspierające korzystanie z procedur:
  - Ramy prawne
  - instytucje
  - treningi
  - przywództwo

Rekomendacje

Inżynierowie mogą:

- **doskonalić się** z pomocą samorządu w sztuce radzenia sobie z konfliktami
- **inicjować lub wspierać** korzystanie z niej w swoim otoczeniu:
  - w organizacjach (kultura, instytucje i procedury)
  - w kontraktach (klauzule)
  - w projektach (procedury i narzędzia)
- **oczekiwać i korzystać** z systemowego wsparcia Izby
  - Wspierać rzetelne sądownictwo dyscyplinarne

Pomiar osiągnięć w tym zakresie

dowiedzie siły i przydatności samorządu

Izba powinna wspierać radzenie sobie z konfliktami poprzez:

- motywowanie inżynierów do samorozwoju
- tworzenie i rozwijanie instytucji i procedur wsparcia inżynierów w zakresie prewencji i rozwiązywania sporów o standardy profesji
- współpracę w tym zakresie z teoretykami i praktykami
  - Interdyscyplinarny zespół na UKSW przez ostatnie pół roku pracował nad analogicznym projektem z Polską Izbą Informatyki i Telekomunikacji
  - Zespół CRSiK przy WPiA UW realizował bardziej rozwinięty projekt w samorządzie terytorialnym (m.st. Warszawa)
- Współpracę z innymi samorządami zawodowymi (forum regionalne)

Istotne środki zaradcze

- ❑ Monitoring prawa – zespoły szybkiej reakcji w kwestii dysfunkcji
- ❑ Stworzenie zespołu doradców etycznych w formie mentoringu
- ❑ Współpraca regionalna
- ❑ Postulat komisji wspólnej rządu i samorządu zawodowego

Dziękuję za uwagę